

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту
та права
Кафедра обліку і аудиту

06-02-07

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійного вивчення навчальної дисципліни
«Облік у банках» студентами напряму підготовки
6.030509 «Облік і аудит»
денної та заочної форм навчання

Європейська кредитно-трансферна система

Рекомендовано методичною
комісією за напрямом підготовки
6.030509 «Облік і аудит»
Протокол № 7
від «19» березня 2013 р.

Рівне – 2013

Методичні вказівки до самостійного вивчення навчальної дисципліни «Облік у банках» студентами напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» / *О. В. Павелко*. – Рівне: НУВГП, 2013. – 29 с.

Упорядник: *Павелко О.В.*, к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Відповідальна за випуск: *Лазаришина І. Д.*, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	3
2.	Тематичний зміст дисципліни.....	4
3.	Картка оцінювання студентів.....	11
4.	Тести.....	12
5.	Термінологічний словник.....	21
6.	Рекомендована література.....	29

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Облік у банках» вивчається студентами денної та заочної форми навчання згідно з навчальним планом.

Метою навчальної дисципліни «Облік у банках» є формування сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку у банках.

Завдання навчальної дисципліни «Облік у банках»:

- 1) вивчення теоретичних засад обліку у банках;
- 2) ознайомлення із завданнями обліку за різними його напрямками;
- 3) засвоєння техніки документального оформлення операцій у первинних облікових документах та методики реєстрації облікової інформації у системі рахунків;
- 4) ознайомлення з методикою формування звітних показників за даними бухгалтерського обліку у банках.

Предметом навчальної дисципліни «Облік у банках» є ведення обліку банківських операцій.

Після вивчення дисципліни студенти *повинні знати:*

- вимоги до організації обліку в банках;
- теоретико-методичні засади бухгалтерського обліку в банках;
- методику обліку в банках.

Студенти також *повинні вміти:*

- складати первинні бухгалтерські документи з обліку в банках та заповнювати на їх основі реєстри обліку;
- здійснювати необхідні розрахунки для реєстрації облікової інформації;
- складати типові бухгалтерські проведення і формувати звітність банківських установ за даними синтетичного і аналітичного обліку.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Облік операцій з клієнтами банку

Тема 1. Загальні основи побудови бухгалтерського обліку в банках

Об'єкти обліку і бухгалтерські рахунки. План рахунків бухгалтерського обліку банків і принципи його побудови. Організація аналітичного і синтетичного обліку в банках. Банківська документація.

Тема 2. Облік касових операцій

Організація роботи з готівкою в банках. Документальне забезпечення та облік операцій кас з оприбуткування готівки. Документальне оформлення та облік видаткових операційних кас. Інкасація грошової виручки.

Аналітичний і синтетичний облік операцій з підкріплення банків готівкою. Аналітичний і синтетичний облік операцій з передавання готівки між банками. Зберігання і облік цінностей у сховищах.

Тема 3. Облік розрахункових операцій

Організація обліку безготівкових розрахунків клієнтів банку. Вимоги до оформлення розрахункових документів. Аналітичний і синтетичний облік операцій при розрахунках платіжними дорученнями і платіжними вимогами-дорученнями. Аналітичний і синтетичний облік розрахунків із застосуванням розрахункових чеків. Аналітичний і синтетичний облік операцій при розрахунках акредитивами. Безспірне стягнення коштів. Аналітичний і синтетичний облік розрахунків клієнтів з використанням банківських пластикових карток.

Тема 4. Облік операцій з кредитування

Сутність, принципи і функції кредиту. Організація обліку кредитних операцій. Характеристика рахунків для обліку кредитних операцій. Аналітичний і синтетичний облік кредитних операцій. Аналітичний і синтетичний облік операцій з формування і використання резерву на покриття можливих втрат за кредитами.

Аналітичний і синтетичний облік простроченої та сумнівної заборгованості за наданими кредитами. Порядок списання безнадійних кредитів. Аналітичний і синтетичний облік операцій кредитного характеру на прикладі факторингових операцій. Аналітичний і синтетичний облік операцій з нарахування і справляння процентів за користування банківськими кредитами та комісійних за надання послуг кредитування. Аналітичний і синтетичний облік кредитів овердрафт.

Тема 5. Облік депозитних операцій

Характеристика та організація обліку депозитних операцій. Аналітичний і синтетичний облік залучених та розміщених депозитів. Аналітичний і синтетичний облік нарахування та сплати процентів за депозитними рахунками. Аналітичний і синтетичний облік формування і використання спеціальних резервів на покриття можливих втрат за розміщеними депозитами.

Тема 6. Облік операцій в іноземній валюті

Характеристика та організація обліку валютних операцій. Оцінка об'єктів обліку в іноземній валюті. Характеристика поточних рахунків клієнтів в іноземній валюті. Порядок здійснення операцій на поточних рахунках клієнтів в іноземній валюті. Аналітичний і синтетичний облік експортно-імпорتنих операцій та операцій з купівлі-продажу іноземної валюти й банківських металів.

Змістовий модуль 2. Облік внутрішньобанківських операцій

Тема 7. Облік капіталу банку

Поняття капіталу банку. Характеристика рахунків для обліку власного капіталу. Аналітичний і синтетичний облік операцій з формування статутного капіталу. Аналітичний і синтетичний облік операцій банку з акціями власної емісії при їх викупі, перепродажу, анулюванні. Аналітичний і синтетичний облік нарахування дивідендів акціонерам за акціями банків.

Тема 8. Облік операцій з основними засобами

Поняття основних засобів. Документальне оформлення операцій з обліку основних засобів. Аналітичний і синтетичний облік руху основних засобів. Аналітичний і синтетичний облік переоцінки та поточного ремонту основних засобів. Аналітичний і синтетичний облік основних засобів, прийнятих банком під заставу наданого кредиту. Інвентаризація основних засобів і відображення в обліку її результатів.

Тема 9. Облік операцій з нематеріальними активами

Сутність нематеріальних активів банку. Документальне оформлення операцій з обліку нематеріальних активів. Господарські операції з нематеріальними активами та їх аналітичний і синтетичний облік. Характеристика рахунків для обліку операцій з нематеріальними активами.

Тема 10. Облік операцій з цінними паперами

Сутність та класифікація операцій з цінними паперами. Організація аналітичного і синтетичного обліку операцій з цінними паперами. Характеристика рахунків для обліку операцій з цінними паперами. Аналітичний і синтетичний облік цінних паперів у портфелі банку на продаж. Аналітичний і синтетичний облік вкладень банку в боргові цінні папери. Аналітичний і синтетичний облік комісійних операцій банку з цінними паперами.

Тема 11. Облік операцій з лізингу

Сутність оперативного та фінансового лізингу. Характеристика рахунків для обліку операцій за лізингом. Аналітичний і синтетичний облік оперативного лізингу. Аналітичний і синтетичний облік фінансового лізингу банком - лізингодавцем та банком - лізингоодержувачем. Аналітичний і синтетичний облік доходів за лізингом у вигляді процентів.

Тема 12. Облік доходів і витрат

Сутність та визнання доходів і витрат. Класифікація доходів і витрат банку. Організація обліку доходів і витрат.

Характеристика рахунків для обліку доходів і витрат. Аналітичний і синтетичний облік доходів і витрат на основі базових принципів МСБО. Аналітичний і синтетичний облік фінансових результатів і розподілу прибутку.

Відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030509 “Облік і аудит» на вивчення дисципліни “Облік у банках” передбачено 144 годин.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до аудиторних занять – 58 год.;
- підготовка до контрольних заходів – 40 год.;
- підготовка питань, які не розглядаються під час аудиторних занять – 46 год.

Під час виконання самостійної роботи студенти поглиблюють отримані знання та самостійно вивчають матеріал окремих тем (для заочної форми навчання) шляхом опрацювання відповідної літератури, здійснюють підготовку до практичних занять.

Самостійну роботу студентів передбачено як основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних занять час, що також проводиться у формі наукових рефератів за нижченаведеними питаннями відповідно до варіантів, визначених викладачем. Текстова частина викладається на стандартному папері формату А4 (210мм*297мм) з одного боку. Поля: верхнє, нижнє, ліве – 20 мм, праве – 10 мм. Самостійна робота може бути рукописною або друкованою і виконується українською мовою. Загальний обсяг тексту повинен становити не більше 10-15 сторінок. Текст поділяється на розділи, підрозділи, пункти, підпункти відповідно до змісту.

Завдання для самостійної роботи студентів денної форми навчання подано у табл. 1.

Таблиця 1

Завдання для самостійної роботи студентів денної форми навчання

№ з/п	Тема самостійної роботи	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	Література
1	2	3	4	5
1.	Реформування бухгалтерського обліку і звітності в банківській системі України	Етапи реформування бухгалтерського обліку і звітності в банківській системі України та їх характеристика.	3	[1, с. 10-15; 2, с. 7-19]
2.	Організація операційної діяльності в банках України	Сутність операційної діяльності банків. Характеристика функцій фронт-офісу та бек-офісу.	3	[1, с. 15-17; 2, с. 19-25]
3.	Касові документи: характеристика та вимоги до їх оформлення	Перелік, характеристика та вимоги до оформлення касових документів, які складаються згідно з касовими операціями.	4	[1, с. 63-67; 2, с. 52-54; 7]
4.	Алгоритм роботи прибуткових та видаткових кас банків	Послідовність здійснення прибуткових та видаткових касових операцій.	3	[1, с. 67-73; 2, с. 52-56; 7]

1	2	3	4	5
5.	Методика складання платіжних доручень клієнтів банківських установ	Вимоги до заповнення платіжних доручень на перерахування коштів: за товари, роботи, послуги; у погашення платежів до бюджету та цільових фондів	3	[1, с. 87-90; 4]
6.	Система організації безготівкових розрахунків	Визначення безготівкових розрахунків. Вимоги до організації безготівкових розрахунків.	4	[1, с. 84-99; 7]
7.	Аналітичний та синтетичний облік міжбанківських кредитів	Аналітичний та синтетичний облік банківської установи-кредитора.	4	[1, с. 110-120; 5; 2, с. 85-98]
8.	Загальна характеристика, аналітичний та синтетичний облік банківських кредитів залежно від форм їх забезпечення	Сутність і характеристика форм забезпечення банківських кредитів. Аналітичний та синтетичний облік банківських кредитів залежно від форм їх забезпечення.	3	[1, с. 110-120; 5; 2, с. 85-98]
9.	Класифікація депозитних операцій та відмінності у їх обліку банківськими установами залежно від видів	Визначення та види депозитних операцій. Відмінності в аналітичному та синтетичному обліку депозитних операцій залежно від їх видів	3	[1, с. 127-130; 5; 2, с. 65-71]
10.	Депозити фізичних осіб: організація та методика обліку банками	Сутність депозитів фізичних осіб. Їх аналітичний та синтетичний облік.	3	[1, с. 130-136; 5; 2, с. 65-71]
11.	Економічні основи здійснення валютних операцій	Валютні цінності і валютний ринок. Класифікація валютних операцій.	3	[1, с. 162-171; 2, с. 113-124]

1	2	3	4	5
12.	Облік операцій з купівлі-продажу іноземної валюти для власних потреб банку	Умови купівлі-продажу іноземної валюти для власних потреб банку. Аналітичний та синтетичний облік купівлі-продажу іноземної валюти для власних потреб банку.	4	[1, с. 171-174; 2, с. 118-162]
13.	Банківський капітал: сутність, значення, класифікація, функції та структура	Сутність банківського капіталу та його визначення. Класифікація капіталу банку. Функції та структура капіталу банку.	3	[1, с. 33-34; 2, с. 162-165; 3]
14.	Облік операцій з формування фондів і резервів банків за рахунок нерозподіленого прибутку	Аналітичний та синтетичний облік операцій з формування фондів і резервів банків за рахунок нерозподіленого прибутку.	3	[1, с. 33-34; 2, с. 162-165; 3]
15.	Правила нарахування та обліку амортизації основних засобів	Методи нарахування амортизації основних засобів. Відображення в обліку нарахування амортизації основних засобів.	4	[1, с. 181-188; 6]
16.	Правила нарахування та обліку амортизації нематеріальних активів	Методи нарахування амортизації нематеріальних активів. Відображення в обліку нарахування амортизації нематеріальних активів.	3	[1, с. 195-204; 6]
17.	Правила проведення інвентаризації нематеріальних активів та обліку її результатів	Сутність інвентаризації та умови її здійснення. Аналітичний та синтетичний облік результатів інвентаризації нематеріальних активів.	3	[1, с. 195-204; 6]
18.	Особливості обліку вкладень в облігації внутрішньої державної позики	Сутність облігацій внутрішньої державної позики. Їх аналітичний та синтетичний облік.	3	[1, с. 33-41]

1	2	3	4	5
19.	Облік фінансового та оперативного лізингу банком-лізингоодержувачем	Характеристика фінансового та оперативного лізингу. Аналітичний та синтетичний облік лізингу.	4	[1, с. 212-221]
20.	Основні правила обліку процентних доходів банку	Умови отримання процентних доходів банку. Облік процентних доходів банку.	3	[1, с. 47-55; 2, с. 185-195]
21.	Основні правила обліку процентних витрат банку	Умови понесення процентних витрат банку. Аналітичний та синтетичний облік процентних витрат банку.	3	[1, с. 47-55; 2, с. 185-195]
22.	Облік визначення фінансових результатів банківських установ	Сутність фінансових результатів. Їх аналітичний та синтетичний облік	4	[1, с. 47-55; 2, с. 185-195]
23.	Якісні характеристики та основні користувачі звітності	Якісні характеристики звітності. Користувачі фінансової, податкової та статистичної звітності	4	[8]
24.	Призначення форм фінансової звітності та їх економічна сутність	Основні форми фінансової звітності. Призначення основних форм фінансової звітності	3	[8]
25.	Види податкової та статистичної звітності банків	Перелік та призначення форм податкової та статистичної звітності банків.	4	[8]
	Всього:		84	

3. КАРТКА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Картку оцінювання видів самостійної навчальної діяльності студентів наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Картка оцінювання студентів

№ з/п	Види навчальної діяльності	Терміни виконання	Форма контролю та звітності	Максимальна кількість балів
1	2	3	4	5
1.	Відвідування лекційних занять	за розкладом	журнал викладача	0,13 б. за академічну годину
2.	Відвідування практичних занять	за розкладом	журнал викладача	0,5 б. за академічну годину
3.	Підготовка реферату на обрану та узгоджену тему	протягом семестру	реферат	3 б. за один реферат
4.	Захист реферату на обрану та узгоджену тему	протягом семестру	реферат	2 б. за один реферат
5.	Написання модульної роботи	протягом семестру	Модульна робота	15 б.
6.	Написання самостійних робіт	протягом семестру	Самостійна робота студента	21 б.
7.	Виступ з доповіддю на студентській науковій конференції	протягом семестру	довідка про виступ	5 б. за один виступ
8.	Участь в університетській (всеукраїнській) олімпіаді з обліку та аудиту	весна	довідка	5 б. (за призове місце – 10 б.)

4. ТЕСТИ

1. За реформованою системою обліку банки в Україні працюють з:

- А) 1 січня 1997 р.
- Б) 1 січня 1998 р.
- В) 1 січня 1999 р.
- Г) 1 січня 2000 р.

2. Методично система бухгалтерського обліку в банках поділяється на такі підсистеми:

- А) фінансова, управлінська, підсистема податкових розрахунків;
- Б) фінансова; господарська, управлінська, підсистема податкових розрахунків;
- В) бухгалтерська, фінансова, господарська, управлінська і підсистема податкових розрахунків;
- Г) фінансова, управлінська.

3. Інформація деталізується за структурними підрозділами, що забезпечує процедуру розрахунку ефективності їх діяльності, тобто визначення вкладу кожного підрозділу у загальний результат діяльності банку за звітний період у підсистемі:

- А) фінансового обліку;
- Б) господарського обліку;
- В) податкового обліку;
- Г) управлінського обліку.

4. Відповідно до п.п. 4.4 Положення про організацію операційної діяльності в банках України первинні документи класифікуються за такими ознаками є:

- А) за змістом, за належністю, за суб'єктами складання;
- Б) за місцем складання, за місцем вилучення та за змістом;
- В) за місцем складання та за змістом;
- Г) за змістом, за етапами формування.

5. За місцем складання первинні документи банків поділяються на:

- А) касові та меморіальні;
- Б) платіжні доручення та чеки;
- В) зовнішні та внутрішні;
- Г) акредитиви, овердрафти та розрахункові чеки.

6. Фронт-офіс банку – це:

- А) підрозділи банку або його уповноважені особи, які ініціюють та/або організують операцію (шляхом укладання відповідних договорів);
- Б) підрозділи або окремі відповідальні виконавці, які залежно від їх функцій забезпечують реєстрацію, перевіряння, звіряння, облік операцій та контроль за ними;

В) діяльність банку протягом робочого дня, що пов'язана з реєстрацією, перевірянням, вивірянням, обліком, контролем операцій;

Г) підрозділи або окремі відповідальні виконавці, які залежно від їх функцій забезпечують нарахування відсотків за користування залишками коштів на рахунках клієнтів.

7. Бек-офіс банку – це:

А) діяльність банку протягом робочого дня, що пов'язана з реєстрацією, перевірянням, обліком і контролем операцій;

Б) підрозділи або окремі відповідальні виконавці, які залежно від їх функцій забезпечують реєстрацію, перевіряння, звіряння, облік операцій та контроль за ними;

В) підрозділи банку, які ініціюють здійснення операцій;

Г) окремі виконавці, які нараховують відсотки за кредитами.

8. Номер рахунків аналітичного обліку банків (крім рахунків бюджету):

А) не може містити менше, ніж 5 знаків і більше, ніж 14 знаків;

Б) не може містити менше, ніж 4 знаків і більше, ніж 14 знаків;

В) не може містити менше, ніж 5 знаків і більше, ніж 15 знаків;

Г) не може містити менше, ніж 4 знаків і більше, ніж 15 знаків.

9. Оборотно-сальдовий баланс банків:

А) роздруковується щоденно на паперових носіях;

Б) роздруковується один раз в тиждень на паперових носіях;

В) роздруковується один раз в місяць на паперових носіях;

Г) роздруковується один раз у квартал на паперових носіях.

10. Усі банківські операції поділяються на:

А) внутрішньобанківські, активні та клієнтські операції;

Б) активні, пасивні, касові, кредитні та депозитні операції;

В) внутрішньобанківські та клієнтські;

Г) операції з клієнтами, касові, активні та пасивні операції.

11. Оберіть, яке з тверджень є вірним:

А) однозначні рахунки – назви груп рахунків; двозначні рахунки – класи; тризначні – розділи; чотиризначні – синтетичні рахунки;

Б) однозначні рахунки – назви класів рахунків; двозначні рахунки – групи; тризначні – розділи; чотиризначні – синтетичні рахунки;

В) однозначні рахунки – назви розділів рахунків; двозначні рахунки – класи рахунків; тризначні – групи рахунків; чотиризначні – синтетичні рахунки;

Г) однозначні рахунки – назви класів рахунків; двозначні рахунки – розділи; тризначні – групи; чотиризначні – синтетичні рахунки.

12. Відповідно до п.п. 5.3 «Положення про організацію операційної діяльності в банках України» банки обов'язково мають складати на паперових та/або електронних носіях такі реєстри:

- А) особові рахунки та виписки з них; аналітичні рахунки з обліку внутрішньобанківських операцій; книги реєстрації відкритих рахунків; оборотно-сальдовий баланс;
- Б) особові рахунки та виписки з них; аналітичні рахунки з обліку внутрішньобанківських операцій; журнали-ордери; головна книга;
- В) аналітичні рахунки з обліку внутрішньобанківських операцій; меморіальні ордери; головна книга;
- Г) аналітичні рахунки з обліку внутрішньобанківських операцій; особові рахунки та виписки з них; книги реєстрації відкритих рахунків; головна книга.

13. Нова редакція Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України:

- А) затверджена постановою Правління НБУ № 290 від 17 липня 2005 р., що набрала чинності з 1 січня 2006 року;
- Б) затверджена постановою Правління НБУ № 280 від 17 червня 2004 р., що набрала чинності з 1 січня 2005 року;
- В) затверджена постановою Правління НБУ № 270 від 17 травня 2004 р., що набрала чинності з 1 січня 2005 року;
- Г) затверджена постановою Правління НБУ № 280 від 17 липня 2005 р., що набрала чинності з 1 січня 2006 року.

14. Позабалансові рахунки:

- А) кореспондують з балансовими рахунками, розміщеними у 1-3 класах плану рахунків, також можуть кореспондувати між собою;
- Б) кореспондують між собою, але у виключних випадках можуть кореспондувати з балансовими рахунками;
- В) кореспондують з балансовими рахунками і в жодному разі не можуть кореспондувати між собою;
- Г) кореспондують тільки між собою і в жодному разі не можуть кореспондувати з балансовими рахунками.

15. Оберіть, що із нижчезазначеного не є особливістю Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України:

- А) наявність класу рахунків для ведення управлінського обліку (восьмий клас – «Управлінський облік»);
- Б) чотиризначність рахунків синтетичного обліку;
- В) план рахунків забезпечує мультивалютний облік операцій, тобто зміст операцій, розрахунки за якими проводяться в іноземній валюті, відображаються на тих самих рахунках, що й за операціями в національній валюті;
- Г) у плані рахунків наявні балансові та позабалансові рахунки.

16. Структура банківської системи в Україні регулюється нормами Закону України:

- А) «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. №2121-III.
- Б) «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV
- В) «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» 3 від 16 липня 1999 року № 996-XIV
- Г) «Про оплату праці» від 24.03.1995 №108/95–ВР

17. Банк, сто відсотків статутного капіталу якого належать державі, і який засновується за рішенням Кабінету Міністрів України – це:

- А) кооперативний банк;
- Б) державний банк;
- В) спеціалізований банк;
- Г) універсальний банк.

18. Капітал банку:

- А) власні кошти, залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань;
- Б) сукупність основного та додаткового капіталів;
- В) сплачена грошовими внесками учасників банку вартість акцій, паїв банку в розмірі, визначеному статутом.
- Г) включає статутний капітал і розкриті резерви.

19. Мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, не може бути меншим:

- А) 60 мільйонів гривень.
- Б) 120 мільйонів гривень.
- В) 180 мільйонів гривень.
- Г) 240 мільйонів гривень.

20. Сплачена грошовими внесками учасників банку вартість акцій, паїв банку в розмірі, визначеному статутом – це:

- А) капітал банку;
- Б) статутний капітал;
- В) основний капітал;
- Г) додатковий капітал.

21. Банки в Україні створюються у формі:

- А) публічного акціонерного товариства або кооперативного банку;
- Б) приватного акціонерного товариства або кооперативного банку;
- В) публічного акціонерного товариства або спеціалізованого банку;
- Г) приватного акціонерного товариства або спеціалізованого банку.

22. Мінімальна кількість учасників місцевого (у межах області) кооперативного банку має бути:

- А) не менше 40 осіб;
- Б) не менше 50 осіб;
- В) не менше 90 осіб;
- Г) не менше 100 осіб.

23. Частина чистого прибутку, розподілена між учасниками відповідно до частки їх участі у власному капіталі банку – це:

- А) реінвестований прибуток;
- Б) дивіденди;
- В) дооцінена частина чистого прибутку;
- Г) емісійні різниці (емісійний дохід).

24. Асоціація (спілка) банків – це:

- А) договірне об'єднання банків, що має право втручатися у діяльність банків – членів асоціації (спілки);
- Б) договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових та комерційних інтересів, з делегуванням окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників;
- В) договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових та комерційних інтересів;
- Г) договірне об'єднання банків, що не має права втручатися у діяльність банків – членів асоціації (спілки).

25. Проведення Дебет **1001** Кредит **3630** відображає операцію з:

- А) внесення коштів засновниками на рахунок банку в НБУ;
- Б) внесення засновниками коштів до статутного капіталу банку;
- В) внесення коштів готівкою до каси банку;
- Г) внесення коштів готівкою засновниками до ще незареєстрованого статутного капіталу банку.

26. Величина мінімального розміру статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність визначається Законом України:

- А) «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95–ВР;
- Б) «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV
- В) «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV
- Г) «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-III.

27. Проведення Дебет **5001** Кредит **5000** відображає:

- А) формування суми зареєстрованого, але ще не сплаченого статутного капіталу банку;
- Б) внесення засновниками коштів до статутного капіталу банку;
- В) отримання коштів на рахунок банку після реєстрації банку;

28. Комерційний банк може викуповувати в акціонерів власні акції з метою їх:

- А) наступного перепродажу; розповсюдження; емісії;
- Б) наступного перепродажу; розповсюдження серед своїх працівників; анулювання;
- В) наступного перепродажу; розповсюдження серед своїх працівників; емісії; анулювання;
- Г) наступного перепродажу; розповсюдження серед своїх працівників; емісії; дооцінки; анулювання.

29. Викуплені власні акції – це:

- А) акції, що були продані, а потім викуплені емітентом;
- Б) акції, що були продані, а потім викуплені емітентом та не були повторно випущені ним в обіг;
- В) акції, що були продані, а потім викуплені емітентом та були повторно випущені ним в обіг;
- Г) акції, що не були продані, а потім викуплені емітентом.

30. Перевищення суми коштів, отриманих від первинного випуску або продажу власних акцій, над їх номіналом або перевищення номіналу акцій над вартістю їх викупу – це:

- А) дооцінка акцій;
- Б) дооцінка акцій після їх попередньої уцінки;
- В) емісійні різниці (емісійний дохід);
- Г) дооцінка емісійних різниць акцій.

31. Методологічні засади відображення в бухгалтерському обліку інформації про доходи і витрати визначають:

- А) Правила обліку доходів і витрат комерційних банків України, затверджені Постановою правління НБУ від 18.08.03 р. № 255;
- Б) Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджені Постановою правління НБУ від 18.06.03 р. № 255;
- В) Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат комерційних банків України, затверджені Постановою правління НБУ від 18.07.03 р. № 255;
- Г) Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджені Постановою правління НБУ від 18.09.03 р. № 255.

32. У результаті використання активів банку іншими сторонами доходи визнаються у вигляді:

- А) процентів, роялті та дивідендів;
- Б) процентів та дивідендів;
- В) процентів та роялті;
- Г) процентів, капіталізованих відсотків, роялті та дивідендів.

33. Сума завдатку під заставу або в погашення кредиту, якщо це передбачено відповідним договором:

- А) не визнається доходами;
- Б) визнається доходами;
- В) визнається доходами за виняткових умов;
- Г) визнається витратами.

34. Попередня (авансова) оплата товарів, робіт, послуг:

- А) не визнається витратами, але включається до звіту про фінансові результати;
- Б) не визнається витратами й не включається до звіту про фінансові результати;
- В) визнається витратами й не включається до звіту про фінансові результати;
- Г) визнається витратами й включається до звіту про фінансові результати.

35. Доходи і витрати виникають у процесі ведення:

- А) операційної, інвестиційної та фінансової діяльності банку;
- Б) операційної та інвестиційної діяльності банку;
- В) основної, інвестиційної та фінансової діяльності банку;
- Г) операційної, інвестиційної та основної діяльності банку.

36. Процентні доходи і витрати – це:

- А) комісії, що отримані (сплачені) банком за зобов'язання з кредитування (резервування кредитної лінії) під час ініціювання або придбання кредиту; комісії за розрахунково-касове обслуговування клієнтів;
- Б) доходи (витрати) за операціями з коштами, розміщеними в інших банках (залученими від інших банків); доходи (витрати) за кредитами та депозитами, наданими (отриманими) юридичним та фізичним особам;
- В) доходи (витрати) за операціями з коштами, розміщеними в інших банках (залученими від інших банків);
- Г) комісії, що отримані (сплачені) банком за зобов'язання з кредитування під час ініціювання або придбання кредиту.

37. Витрати за послуги аудиту – це:

- А) загальні адміністративні витрати;
- Б) комісійні витрати;
- В) інші операційні витрати;
- Г) процентні витрати.

38. Витрати від оперативного лізингу (оренди) – це:

- А) комісійні витрати;
- Б) інші операційні витрати;
- В) процентні витрати;

39. За результатами операцій, пов'язаних із фінансовою діяльністю, банк визнає:

- А) доходи (витрати) за операціями із збільшення (зменшення) інвестицій в асоційовані компанії;
- Б) доходи (витрати) за операціями із збільшення (зменшення) інвестицій у дочірні установи;
- В) доходи (витрати) від реалізації (придбання) основних засобів та нематеріальних активів;
- Г) доходи (витрати) за субординованим боргом.

40. За результатом інвестиційної діяльності банк визнає:

- А) доходи (витрати) за операціями з цінними паперами власного боргу;
- Б) доходи (витрати) за субординованим боргом;
- В) дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду;
- Г) доходи (витрати) від реалізації (придбання) основних засобів та нематеріальних активів.

41. Отримані доходи та здійснені витрати, що належать до майбутніх періодів, обліковуються відповідно на рахунках:

- А) **3500** та **3600**;
- Б) **3600** та **3500**;
- В) **3400** та **3500**;
- Г) **3600** та **3700**.

42. Покриття збитків за рахунок коштів загального резерву – це:

- А) Дебет **5020** Кредит **5040**;
- Б) Дебет **5021** Кредит **5040**;
- В) Дебет **5022** Кредит **5040**;
- Г) Дебет **5030** Кредит **5040**.

43. Нарахування витрат за коштами на вимогу суб'єктів господарювання обліковується проведенням:

- А) Дебет **7020** Кредит **2608**;
- Б) Дебет **7040** Кредит **2628**;
- В) Дебет **7021** Кредит **2618**;
- Г) Дебет **7041** Кредит **2638**.

44. Економічна сутність проведення Дебет **2068** Кредит **6026** – є наступною:

- А) нарахування доходів за кредитами в операційну діяльність, що надані суб'єктам господарювання;
- Б) нарахування доходів за іпотечними кредитами, що надані суб'єктам господарювання;
- В) нарахування доходів за кредитами в інвестиційну діяльність, що надані суб'єктам господарювання

45. На рахунках **5020** та **5021** відповідно обліковуються:

- А) інші фонди банку і резервні фонди;
- Б) загальні резерви і резервні фонди;
- В) інші фонди банку і загальні резерви;
- Г) резерви і інші фонди банку.

46. Порядок здійснення касових операцій регламентується Інструкцією про ведення касових операцій банками в Україні:

- А) яка затверджена постановою Правління НБУ 01.06.2011 р. № 174;
- Б) яка затверджена постановою Правління НБУ 01.06.2008 р. № 154;
- В) яка затверджена постановою Правління НБУ від 22.12.2005 р. № 482;
- Г) яка затверджена постановою Правління НБУ 01.06.2010 р. № 482.

47. Післяопераційний час – це:

- А) частина робочого дня банку (філії, відділення) після закінчення операційного часу, уключаючи роботу у вихідні та святкові дні, протягом якої здійснюються касові операції з їх відображенням у бухгалтерському обліку не пізніше наступного операційного дня;
- Б) частина неробочого дня банку (філії, відділення) протягом якої здійснюються касові операції з їх відображенням у бухгалтерському обліку;
- В) частина робочого дня банку (філії, відділення) після закінчення операційного часу, уключаючи роботу у вихідні та святкові дні, протягом якої здійснюються касові операції з їх відображенням у бухгалтерському обліку пізніше наступного операційного дня;
- Г) частина неробочого дня банку (філії, відділення) після закінчення операційного часу, уключаючи роботу у вихідні та святкові дні, протягом якої здійснюються касові операції з їх відображенням у бухгалтерському обліку.

48. До касових документів не належать:

- А) прибутковий касовий ордер та грошовий чек;
- Б) інкасове доручення та меморіальний ордер;
- В) заява на переказ готівки та рахунки на сплату платежів;
- Г) заява на видачу готівки та видатковий касовий ордер.

49. До прибуткових касових документів належать:

- А) заява на видачу готівки та заява на переказ готівки;
- Б) розрахунковий чек та грошовий чек;
- В) рахунки на сплату платежів та заява на переказ готівки;
- Г) акредитив і прибутковий касовий ордер.

50. До видаткових касових документів не належать:

- А) документи на отримання переказу готівкою в національній валюті;
- Б) заява на видачу готівки та грошовий чек;
- В) грошовий чек доручення та видатковий касовий ордер;
- Г) меморіальний ордер та платіжне доручення.

5. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Авізуючий банк – банк, який за дорученням банку-емітента повідомляє бенефіціара про відкриття акредитива без будь-якої відповідальності за його оплату.

Акредитив – форма безготівкових розрахунків, за якої клієнт-заявник акредитива доручає банку, що його обслуговує, виконати платіж бенефіціару (постачальнику) за товари, роботи, послуги; надати повноваження іншому (виконуючому) банку здійснити цей платіж.

Амортизація – систематичний розподіл вартості основних засобів і нематеріальних активів, яка амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Асоційована компанія – це компанія, у якій інвестор має суттєвий вплив і яка не є ні дочірньою компанією, ні спільним підприємством інвестора.

Бандероль – паперова стрічка (кільце) з установленими характеристиками, яка (яке) використовується для пакування корінців банкнот або пачки.

Банк-емітент – банк платника, що відкриває акредитив своєму клієнту.

Банківський документ – це письмове розпорядження клієнта чи відповідного працівника банку на проведення грошово-розрахункової або іншої операції у банку.

Безготівкові розрахунки – перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів.

Бек-офіс – підрозділи або окремі відповідальні виконавці, які залежно від їх функцій забезпечують реєстрацію, перевіряння, звіряння, облік операцій та контроль за ними.

Бенефіціар – юридична особа, на користь якої виставлений акредитив.

Валютна операція на умовах «спот» – валютна операція за договором, умови якого передбачають виконання цієї операції на другий робочий день після дня укладання договору.

Валютна операція на умовах «тод» – валютна операція за договором, умови якого передбачають виконання цієї операції в день укладання договору.

Валютна операція на умовах «том» – валютна операція за договором, умови якого передбачають виконання цієї операції в перший робочий день після дня укладання договору.

Валютна операція на умовах «форвард» – валютна операція за договором, умови якого передбачають виконання цієї операції пізніше, ніж на другий робочий день після дня укладання договору.

Валютна позиція – це співвідношення вимог і зобов'язань (балансових та позабалансових) банку в кожній окремій іноземній валюті.

Валютні цінності – це цінності, відносно яких валютним законодавством встановлено особливий режим обігу на території країни та при перетині її кордонів.

Виконуючий банк – банк бенефіціара або інший банк, що за дорученням банку-емітента проводить оплату документів, зазначених в акредитиві.

Викуплені власні акції – це акції, що були продані, а потім викуплені емітентом (банком, що їх випустив) та не були повторно випущені ним в обіг.

Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів чи збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення чи розподілу власниками).

Вклади (депозити) «овернайт» – це депозити, які залучено банком на термін, що не перевищує один операційний день банку (без урахування неробочих днів).

Вкладний (депозитний) рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей, що передаються клієнтом в управління на встановлений строк або без зазначення такого строку під визначений процент і підлягають поверненню клієнту відповідно до законодавства України та умов договору.

Внутрішньобанківські операції – операції, що виконуються за ініціативою банку, отже, їх зміст відображається на рахунках синтетичного та аналітичного обліку, які не належать до клієнтських рахунків.

Гарантії (поруки, поручительства) – передбачені договорами зобов'язання, згідно з якими юридична або фізична особа відповідає повністю або частково перед кредиторами у разі невиконання боржником своїх зобов'язань.

Депозит (вклад) – це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті або банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під процент або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору.

Депозити на вимогу (до запитання) – це грошові кошти або банківські метали, що розміщені вкладниками в банках на умовах видачі вкладу на першу вимогу вкладника або здійснення платежів за розпорядженням власника рахунку.

Депозити строкові – це грошові кошти або банківські метали, розміщені вкладниками у банку на визначений договором строк.

Державний банк – це банк, сто відсотків статутного капіталу якого належать державі, і який засновується за рішенням Кабінету Міністрів України.

Дивіденди – це частина чистого прибутку, розподілена між учасниками (власниками) відповідно до частки їх участі у власному капіталі банку (підприємства).

Дисконт – це різниця між номінальною вартістю цінних паперів та їх вартістю під час первісного визнання без урахування нарахованих на час придбання процентів, якщо така вартість нижча номінальної вартості.

Довга відкрита валютна позиція банку – позиція банку, за якої обсяг вимог за купленою валютою перевищує обсяг зобов'язань.

Доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу (за винятком збільшення капіталу за рахунок внесків акціонерів).

Дочірня компанія – це компанія, яку контролює інша компанія (відома як материнська компанія).

Емісійні різниці (емісійний дохід) – це перевищення суми коштів, отриманих від первинного випуску або продажу власних акцій

(інших корпоративних прав), над їх номіналом або перевищення номіналу акцій (інших корпоративних прав) над вартістю їх викупу.

Застава – спосіб забезпечення повернення кредиту, коли банк-кредитор у разі невиконання позичальником зобов'язань щодо повернення кредиту і сплати процентів за ним має право задовольнити свої вимоги з вартості заставного майна.

Інкасове доручення (розпорядження) – розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача (органа державної податкової служби) до банку, що обслуговує платника, здійснити без погодження з платником переказ визначеної суми коштів з рахунку платника на рахунок отримувача.

Капітал банку – власні кошти, залишкова вартість активів банку після вираховування всіх його зобов'язань.

Клієнтські операції – операції, що пов'язані з веденням клієнтських особових рахунків, за якими обліковуються кошти клієнтів банку.

Конвенційний факторинг – вид факторингу, за якого дебітор повідомляється про придбання банком його фінансових зобов'язань і відповідні платежі дебітор спрямовує безпосередньо до банку.

Конфіденційний факторинг – вид факторингу, за якого дебітор не повідомляється про придбання банком його зобов'язань і відповідні платежі спрямовуються на поточний рахунок клієнта.

Корінець банкнот – 100 (сто) банкнот одного номіналу, які упаковані бандероллю.

Коротка валютна позиція банку – позиція банку, за якої обсяг зобов'язань за проданою валютою перевищує обсяг вимог.

Кредит – позичковий капітал банку у грошовій формі, що передається в тимчасове користування контрагенту (клієнту або іншому банку) на засадах (принципах) забезпеченості, повернення, строковості, платності та цільового характеру використання.

Кредитний портфель – це сукупність усіх позик, наданих банком, з метою одержання прибутку.

Лізинг – підприємницька діяльність, що спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів і полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначений строк лізингоодержувачу майна, що є власністю лізингодавця або набувається ним у власність за дорученням і погодженням з

лізингоодержувачем у відповідного продавця майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів.

Нематеріальні активи – активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані та утримуються банком з метою використання у своїй діяльності понад один рік (або один операційний цикл, якщо він перевищує один рік) в адміністративних цілях або надання в лізинг (оренду) іншим особам.

Непокритий акредитив – акредитив, оплата за яким (якщо тимчасово немає коштів на рахунку платника) гарантується банком-емітентом за рахунок банківського кредиту.

Овердрафт – короткостроковий кредит, який надається шляхом списання коштів з поточного рахунка клієнтів понад суму залишку в межах заздалегідь обумовленої суми.

Оперативний лізинг (оренда) – це оренда, що не передбачає передавання всіх ризиків і вигод, пов'язаних з правом власності на актив.

Операційна діяльність банку – сукупність технологічних процесів, пов'язаних з документуванням інформації за операціями банку, проведенням їх реєстрації у відповідних реєстрах, перевірванням, вивірванням та здійсненням контролю за операційними ризиками.

Операційна каса – касовий вузол банку (філії, відділення), у якому здійснюються касові операції.

Операційний день банку – це діяльність банку впродовж робочого дня, що пов'язана з реєстрацією, перевірванням, вивірванням, обліком, контролем операцій (у тому числі прийманням від клієнтів документів на переказ і документів на відкликання та здійсненням їх оброблення, передавання та виконання) з їх відображенням у реєстрах бухгалтерського обліку банку.

Основний капітал банку включає статутний капітал і розкриті резерви, які створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку, надбавок до курсу акцій і додаткових внесків акціонерів у статутний капітал, загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік.

Основні засоби – матеріальні активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг,

здавання в лізинг (оренду) іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Пачка банкнот – 1 000 банкнот одного номіналу і зразка, що складається з 10 корінців банкнот по 100 банкнот (менше 10 корінців – неповна пачка).

Первинні документи – це підстава для відображення операцій за балансовими та/або позабалансовими рахунками.

Підкріплення каси банку готівкою – поповнення запасів готівки у сховищах, касах банків чи банкоматах.

Підсистема податкових розрахунків – це сукупність правил і процедур, які забезпечують підготовку і надання інформації про діяльність банку для складання податкової звітності, форма, правила, порядок і термін подання якої визначається Державною податковою адміністрацією.

Післяопераційний час – частина робочого дня банку (філії, відділення) після закінчення операційного часу, включаючи роботу у вихідні та святкові дні, протягом якої здійснюються касові операції з їх відображенням у бухгалтерському обліку не пізніше наступного операційного дня.

План рахунків – це систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку, що використовується для реєстрації банківських операцій.

Платіжна вимога – розрахунковий документ, що містить письмову вимогу стягувача до банку, що обслуговує платника, перерахувати без погодження з платником певну суму коштів з рахунку платника на рахунок отримувача.

Платіжна вимога-доручення – розрахунковий документ, що містить вимогу одержувача коштів до платника про сплату певної суми грошових коштів через банк.

Платіжна картка – спеціальний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншої картки, яка використовується для ініціювання переказу грошей з рахунку платника або з відповідного рахунку банку з метою оплати вартості товарів і послуг, перерахування грошей зі своїх рахунків на рахунки інших осіб, отримання грошей у готівковій формі в касах банків та через банківські автомати.

Платіжне доручення – розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача.

Платник – заявник акредитива (аплікант), юридична особа, яка звертається до банку, що її обслуговує, для відкриття акредитива.

Покритий акредитив – акредитив, для здійснення платежів за яким завчасно бронюються кошти платника в повній сумі на окремому рахунку в банку-емітенті або у виконуючому банку. Кошти заявника акредитива бронюються на аналітичному рахунку «Розрахунки за акредитивами» відповідних балансових рахунків;

Портфель цінних паперів банку – згрупована інформація з обліку інвестицій у цінні папери за їх видами і призначенням з метою складання фінансової звітності.

Постійні балансові рахунки – це рахунки, які призначені для обліку об'єктів у розрізі елементів балансу.

Поточний рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства України.

Премія – це перевищення вартості цінних паперів під час їх первісного визнання без урахування нарахованих (накопичених) на час придбання процентів над їх номінальною вартістю.

Регулятивний капітал – сукупність основного та додаткового капіталів.

Розрахунковий чек – розрахунковий документ, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку (чекодавця) банку-емітенту, у якому відкрито його рахунок, сплатити чекодержателю зазначену в чеку суму коштів.

Статутний капітал – сплачена грошовими внесками учасників банку вартість акцій, паїв банку в розмірі, визначеному статутом.

Сховище цінностей – спеціально обладнане приміщення банку (філії, відділення), сейф, депозитна система та АТМ-сейфи (обслуговують клієнтів в автоматичному або частково автоматичному режимі), що використовуються для зберігання готівки та інших цінностей, технічний стан яких відповідає нормативно-правовим актам.

Управлінський облік банку – це сукупність правил і процедур, які забезпечують підготовку і надання інформації про діяльність банку для задоволення потреб керівництва банку та його менеджерів під час прийняття управлінських рішень згідно з вимогами внутрішніх нормативно-правових документів банку.

Факторинг – кредитна операція, за якої банк купує дебіторську заборгованість клієнта, що виникла у процесі реалізації товарів, робіт, послуг за погодженою ціною.

Фінансовий лізинг (оренда) – це оренда, умовами якої передбачається передавання всіх ризиків і вигод, пов'язаних з правом власності на актив.

Фінансовий облік банку – це сукупність правил і процедур, які забезпечують підготовку і передачу інформації про фінансовий стан, фінансові результати діяльності та потоки грошових коштів банку згідно з вимогами чинного законодавства для задоволення потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів з метою прийняття ними відповідних рішень.

Фронт-офіс – це підрозділи банку або його уповноважені особи, які ініціюють та/або організують шляхом укладання відповідних договорів.

Цінні папери в портфелі до погашення – боргові цінні папери, щодо яких є намір і змога банку утримувати їх до строку погашення.

Цінні папери в портфелі на продаж – цінні папери, які не належать до торгового портфеля цінних паперів та до портфеля до погашення.

Цінні папери в торговому портфелі – цінні папери, придбані банком для перепродажу та переважно з метою отримання прибутку від короткотермінових коливань їх ціни або дилерської маржі.

Чекодавець – підприємство або фізична особа, яка здійснює платіж за допомогою чека та підписує його.

Чекодержатель – підприємство або фізична особа, яка є отримувачем коштів за чеком.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Павелко О.В. Облік у банках: навч. посіб. / О.В. Павелко. – Рівне: НУВГП, 2012. – 277 с.
2. Волкова І.А. Бухгалтерський облік у банках: навч. пос. / І.А.Волкова. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 520 с.

Допоміжна література

3. Про Національний Банк України : Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV (зі змінами). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Правління Національного банку України від 21.01.2004 р. № 22 (зі змінами). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України : Постанова Правління Національного банку України від 27.12.2007 № 481 (зі змінами). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України: Постанова Правління Національного банку України від 20.12.2005 № 480 (зі змінами). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 01.06.2011р. № 174 (зі змінами). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Правління Національного банку України від 27.12.2007 № 480 (зі змінами). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Приходька, 75).
2. Методичний кабінет кафедри обліку і аудиту НУВГП (м. Рівне, вул. Соборна, 11, к.124).
3. Вісник Національного Банку України: [щомісячний ілюстрований науково-практичний журнал НБУ]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/Publication/visnuk.htm>.
4. <http://www.bank.gov.ua>.